

veterinària

Actualitat

Ramon Garcia imparteix una sessió científica de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears sobre 'One Health'

Actualitat

El Congrés Veterinari d'Eivissa se sobreposa a les adversitats i compleix la seva quarta edició després de dos anys en 'stand by'

Actualitat

Presentades les al·legacions al Real Decret de Medicaments Veterinaris i a l'Avantprojecte de Llei Estatal de Benestar Animal

Les guarderies per a mascotes, una manera de seguir les rutines de casa en un altre escenari

GLOBAL-IDENT™

XS 1.4

¿Quién es el próximo?

Yo!

Yo!

Yo!

STANDARD
ISO
11784

STANDARD
ISO
11785

STANDARD
ISO
11135-1

STANDARD
ISO
11607

MICROCHIP PARA LOS ANIMALES MÁS PEQUEÑOS

• **Aguja mas fina y afilada.**
Excelente penetración cutánea.

• **Inyector Ergonomico.**
Fácil manejo y aplicación.

• **Esterilización médica.**
*De acuerdo a los estandares
ISO 11135-1& 11607*

azasa

Pioneros en sistemas de trazabilidad y bienestar animal.

AZASA - Plaza de Santa Catalina de los Donados, 2 28013 MADRID TELÉF.: 915 481 806 www.azasa.es

- 4 **Avepa:** Sevilla acollirà el 57è Congrés Nacional d'Avepa-SEVC
- 5 **Seguretat alimentària:** Preocupació sanitària per la mel en bresca
- 6 **Justícia alimentària:** Alimentació, tres anys treballant la Sobirania Alimentària
- 7 **Col·lectiu de jubilats:** L'esperat retrobament després de més de dos anys
- 8 **Perfil col·legial:** Fernando López-Bermejo
- 10 **Portada:** Guarderies per a mascotes
- 13 **Etocovib:** Les clíniques com a primera línia de detecció de problemes de conducta
- 14 **Actualitat:** Congrés Veterinari d'Eivissa
- 16 **Actualitat:** Temes variats COVIB

- 17 **Actualitat:** Sessió científica a la RAMIB sobre 'One Health'
- 18 **Els nostres centres:** Veterinària Costitx
- 20 **Semilla:** Llet de pasturatge, una possibilitat per a la llet produïda a Menorca
- 21 **Actualitat:** La verola del mico entra en escena
- 22 **Cas clínic:** Presentat per MEMVET - Centre de Referència Veterinària
- 23 **Col·legi · Art al COVIB**

La gestió de la verola del mico... i l'estiu

Parlàvem en l'anterior editorial del clam sanitari: de la 'sola salut', 'salut única' o *One Health*, com ens estímem més denominar-la... i de la necessitat d'ajuntar coneixements i esforços per fer front als reptes sanitaris del planeta. I escrivim aquesta amb el ressò encara fresc de les mascotes procedents d'Ucraïna, entre onada i onada de Covid-19 -ja normalitzat, pareix, davant la nova proliferació de casos d'aquests mesos de juny i juliol-, amb el rerefons de la detecció d'una nova subvariant (centaurus) i assistint, per si fos poc, a la irrupció de la verola del mico. Aquest nou episodi no fa més que donar la raó a totes aquelles veus que pregonen el *One Health* des de fa ja massa temps.

Per a aquest darrer cas, en concret, la coordinació entre els actors encarregats de la gestió sanitària ha estat ràpida i eficaç: s'ha mantingut una comunicació fluida, s'han donat indicacions des del primer moment i s'han fet recomanacions davant el possible paper epidemiològic que poguessin jugar les mascotes que entressin en contacte amb alguna persona afectada. S'haurà d'estar ben pendent.

Sobre aquest tema, el *One Health*, dissertà precisament el president del COVIB, Ramon Garcia, en la darrera sessió del curs de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears davant una nodrida representació de col·legues i altres professionals sanitaris. La intervenció, que es va poder seguir des de la distància, generà un debat enriquidor amb els col·legues metges i resultà ser d'allò més interessant. En trobareu la crònica en aquestes pàgines, en les quals també apareixen de nou els i les integrants del Col·lectiu de Veterinaris Jubilats, que tornaren a veure's les cares després de més de dos anys. Els temes d'actualitat col·legial, algunes novetats i (casi totes) les seccions de sempre, que esperem que siguin del vostre interès, completen un número més, el 93, de la revista de tots nosaltres. Confiam que li pegueu una ullada durant alguna de les desconnexions que, esperam, pogueu fer durant aquest estiu.

Ens tornam a veure per octubre!!!

veterinària 93

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Jesús Martínez. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom). **Consell editorial:** Lluís Riera, Jorge Cañellas, Manuel Ruiz, Tomeu Martí i Iván Plasencia. **Fotografia:** Jaime Reina. **Maquetació:** G. Domenici. **Publicitat:** COVIB (Av. Comte de Sallent, 2, Principal A i B - Tel: 971 71 30 44/49). **Impressió:** Gráficas Loyse. **Dipòsit legal:** PM-495-2013

El Comitè de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles. Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets. Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

Sevilla acogerá en octubre el 57 Congreso Nacional de AVEPA-SEVC 2022

Se celebrará entre el 20 y el 22 de octubre y contará con más de cincuenta ponentes

El Palacio de Congresos de Sevilla acogerá en octubre la 57ª edición del Congreso Nacional de AVEPA - Southern European Veterinary Conference (SEVC), el evento líder en Europa en formación continuada y en provisión de información para la clínica de animales de compañía. Será entre el 20 y el 22 de octubre.

Se organizarán modernos e innovadores programas de formación continuada, incluyendo talleres y sesiones interactivas

para grupos reducidos, basados en la más actual información científica práctica, la cual podrá ser aplicada inmediatamente en el centro veterinario. Este año el Congreso contará con la participación de 55 ponentes.

Los Talleres del AVEPA-SEVC permiten a los congresistas perfeccionar su experiencia práctica de laboratorio y aprender nuevas técnicas de trabajo en grupos reducidos con instructores de reconocido prestigio internacional y con equipos de última generación. Además, se presentará lo último en productos, servicios y equipamiento disponibles hasta el momento, en la mayor exhibición comercial de Europa.

Por otra parte, el Congreso ofrece también el Programa de ATV's, que se está convirtiendo en uno de los mayores de Europa y donde más de 150 ATV's asisten cada año para disfrutar de dos días de un programa especial con las últimas novedades para los Auxiliares Técnicos Veterinarios.

Las inscripciones al Congreso pueden realizarse a través de la página web de Avepa.

Jornadas de dermatología on line

La formación digital de Avepa sigue su curso y los pasados días 6 y 7 de julio se impartieron las jornadas de dermatología, que contaron con la participación de Alberto Martin Cordero, MVZ, DLACVD y Fundador del VETDERM, clínica de referencia dermatológica en México; Isaac Carrasco, responsable del servicio de Dermatología en el Hospital Veterinari Anicura-Glòries y en Canis Mallorca; Carmen Lorente, DVM, PhD, DipECVD y responsable del servicio de Dermatología Adenvet en el Hospital Veterinario Vetsia, en Madrid; y Marta Ballesteros López, licenciada en veterinaria por la Universidad Complutense de Madrid y responsable del Departamento Técnico Veterinario de Hill's Pet Nutrition España, empresa colaboradora.

Curso on line de resonancia magnética

La plataforma de Avepa también tiene a disposición de los asociados el Curso de resonancia magnética (RM), una formación cuyo objetivo es familiarizar a los participantes en esta técnica de imagen, conociendo qué es la RM, cómo debemos interpretar las imágenes de RM y ver en qué patologías puede ser útil esta técnica. Estructurado en diferentes módulos, el primero comprenderá los principios básicos de la RM, mientras que en el resto de los módulos se tratará la técnica, secuencias específicas según la zona a evaluar, anatomía e interpretación de encéfalo, medula y musculoesquelético, viendo el aspecto normal que presentan las estructuras en las diferentes secuencias y el aspecto de las principales patologías, enfocando estos módulos a un nivel intermedio.

FONT

**PROFESIONALIDAD,
EXPERIENCIA
Y COMPROMISO.**

BUFETE ANTONIO FONT

Abogados
Economistas
Graduados sociales
Asesoría Laboral y Tributaria

Colaborador del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears

www.bufeteantoniofont.com | La Rambla, 17. 07003 Palma

Preocupación por la presencia de residuos de sustancias plaguicidas y de medicamentos veterinarios en la miel con trozos de panal

El Real Decreto 1049/2003, por el que se aprueba la Norma de calidad relativa a la miel, establece una clasificación de la miel según su elaboración o presentación, entre otras, en:

a. Miel en panal: es la miel depositada por las abejas en los alvéolos operculados de panales recientemente construidos por ellas, o en finas hojas de cera en forma de panal realizadas únicamente con cera de abeja, sin larvas y vendida en panales, enteros o no.

b. Miel con trozos de panal o panal cortado en miel: es la miel que contiene uno o más trozos de miel en panal.

Dicha Norma contempla, por lo tanto, que puedan usarse en estas presentaciones trozos de panal elaborados por las abejas a partir de láminas de cera de abeja.

La realidad es que muchas de estas láminas de cera suelen ponerse en el mercado a partir de cera de panales que ya han cumplido su vida útil, que se funden por los propios apicultores y se envían a establecimientos donde proceden a fabricar nuevas láminas para uso en la apicultura. Por lo tanto, proceden de la fundición de cera de panales de muchos apicultores diferentes, de zonas próximas o de zonas alejadas, y que han sido objeto de tratamientos con sustancias químicas diversas por parte de los diferentes apicultores que las han utilizado.

En estas láminas de cera de abeja reutilizada se van acumulando residuos de sustancias plaguicidas y de medicamentos veterinarios, usados por los apicultores para el tratamiento de las colmenas frente al parásito *Varroa*, frente a *Nosema*, y frente a otros agentes que afectan seriamente la viabilidad de las abejas. También se van acumulando residuos de sustancias plaguicidas empleadas en los tratamientos fitosanitarios de cultivos próximos a las colmenas, y que las propias abejas transportan al ir a recolectar el néctar.

Estas sustancias, que resisten la temperatura de fusión de la cera, se han ido acumulando durante décadas ya que es una práctica mayoritariamente extendida entre los apicultores el reciclado de la cera de los panales en desuso y la fabricación de láminas de cera a nivel industrial.

La naturaleza lipofílica de la mayoría de estas sustancias hace que se acumulen principalmente en la cera y, en menor cantidad, en otros productos como el polen, no siendo descartable que pueda haber cierta transferencia a la miel. Pero el problema real surge cuando en la miel comercializada como miel en panal o como miel con trozos de panal dichos trozos se obtienen de panales de láminas de cera reutilizada con la consiguiente exposición de los consumidores a los residuos acumulados, ya que los trozos son masticados e incluso ingeridos.

Estudios realizados en España y el resto de Europa ponen de manifiesto la presencia de residuos de dichas sustancias. Por orden de aparición, teniendo en cuenta el informe de resultados del MAGRAMA del programa de vigilancia sobre las pérdidas de colonias de abejas en España (2012-2015), los pesticidas hallados con mayor frecuencia son el Tau-Fluvalinato (95,8%), el Chlorfen-

vinphos (92,1%), el Coumaphos (79,1%), la Acrinatrina (54,3%) y el Chlorpirifos (47,5%).

La problemática surge porque estos trozos de panal son susceptibles de ser masticados por los consumidores y, de acuerdo con la normativa sanitaria comunitaria, tienen la consideración de alimento. Dicha consideración hace que a los trozos de panal, que sólo pueden ser de cera de abeja de acuerdo con la Norma de calidad de la miel, les sean aplicables los límites máximos de residuos (LMR.s) de plaguicidas y de medicamentos veterinarios que la normativa establece para la miel y productos de la apicultura destinados al consumo humano.

No obstante, como se ha podido constatar en multitud de estudios, el empleo de dichas láminas reutilizadas no garantizaría el cumplimiento de los LMR.s, debido a la acumulación y persistencia de los residuos a lo largo del tiempo.

Ante esta situación los trozos de panal que se utilicen para dichas presentaciones deberían proceder, siempre y cuando se garantice la ausencia de residuos de sustancias plaguicidas o de medicamentos veterinarios, o en cantidades inferiores a los LMR.s de:

- ceras vírgenes de abejas.
- ceras reutilizadas del propio apicultor.

JESÚS MARTÍNEZ

Servei Seguretat Alimentària

Alimentació, tres anys treballant la Sobirania Alimentària a la Formació Professional

En aquests tres exercicis treballant la Sobirania Alimentària amb enfocament de gènere i innovació educativa, s'ha arribat a més d'una dotzena de centres educatius d'FP

Justícia Alimentària, com en un anterior article s'explicà, es troba actualment desenvolupant el programa "Alimentació" dins la Formació Professional. Amb el tancament del curs 2021-22, ja han estat tres cursos treballant la Sobirania Alimentària amb enfocament de gènere i la innovació educativa. "Però està funcionant això?", seria la pregunta fer-se. En aquest article intentarem respondre i analitzar alguns resultats mitjançant les nostres experiències.

Iniciarem el nostre recorregut experiencial amb un dels centres on duim des de l'inici del programa treballant: és el departament de Forneria de l'IES Josep Sureda i Blanes. Els resultats són molt satisfactoris en tant des del Departament s'ha aprofitat el paper de Justícia Alimentària com un aliat per a desenvolupar programes amb perspectiva de futur. S'ha passat de realitzar programes anual, on facilitam la introducció d' ingredients procedents de productors locals i treballar amb forners ecològics i artesanals a anar una passa més enllà. Aquesta passa ha estat la creació d'un espai, més concretament d'una aula exterior, trencant els motlles i en la línia que marquen les noves tendències pedagògiques.

Aquesta aula exterior cercar ser un lloc més amable per a l'alumnat, que durant la pandèmia ha vist com les aules es convertien en un lloc més de confinament, que no pas en un espai amable per aprendre. A més aquest espai tindrà un Forn de Llenya, que permetrà treballar de manera més artesanals i realitzar demostracions, a la vegada que els futurs forners i forneres també podran cultivar el seu petit hort de plantes aromàtiques o de productes per poder realitzar algun ingredient per a les seves creacions, vinculant-se més al procés productiu d'una manera més propera i integral. Aquesta aula exterior ha comptat amb el suport de la Fundació Guillem Cifre de Colonya. Tot plegat suposa una vertadera transformació de la manera d'entendre com es treballa a la formació professional.

>>> L'objectiu per al proper curs és la posada en marxa d'intercanvis entre els centres d'FP i consolidar la Sobirania Alimentària com a una part més del currículum, més enllà de la presència de Justícia Alimentària als centres educatius.

Un altre exemple d'aquests avanços el tenim a l'IES Antoni Maura, on hem integrat la planificació de menú per a infants i la introducció del Dret a l'Alimentació dins la Formació Professional dels i de les tècniques superiors d'Educació Infantil, creant així un vincle important amb la profundització de l'alimentació saludable i la producció agroecològica, de proximitat i temporada. També en aquesta línia hem anat ampliant horitzons amb el centre Toth Educatiu i el Grau Mitjà de tècnic/a d'Atenció a persones en situació de Dependència. En aquest cas, a banda de treballar en la mateixa línia s'ha introduït la formació de cuina de forneria artesanal amb farines ecològiques. I de manera molt intensa i en poc temps també s'ha incorporat amb la línia de treball del Dret a la Salut i el Dret a l'Alimentació, l'IES Albuhaira (Muro) amb l'alumnat del G.S. de Dietètica i Nutrició. Per tant està tot plegat resulta tot un èxit obrir-se camí i ser d'interès per a tants de centres amb diferents famílies professionals i de diferents indrets de Mallorca, resultant un vertader treball transversal.

Val a dir que el millor resultat són les perspectives de futur. Si quan es realitza una acció, aquesta té expectatives de continuïtat, és un èxit, perquè això suposa que s'ha generat un procés de reflexió i de proposta i es vol anar més enllà. Això és el que està passant entre els i les docents participants als programes, que veuen com s'obren noves oportunitats de col·laboració. Un dels altres centre que es troba immers en aquest procés de noves propostes és l'IES Felanitx, amb qui s'està explorant la col·laboració del departament d'Agràries, amb entitats com APAEMA, per intentar generar dinàmiques de col·laboració que es retroalimentin, i que suposin un aprenentatge per a l'Alumnat, però que a la vegada també suposi una oportunitat per a les entitats de poder desenvolupar diferents projectes o investigacions aprofitables per la producció agroecològica.

A dia d'avui hem tancat el curs 2021-22, amb una expectativa molt gran de cara al vinent curs 2022-23. Ja seran 4 cursos introduint i consolidant la Sobirania Alimentària dins els centres educatius de la Formació Professional i arribant a més d'una dotzena de centres educatius de Formació Professional. L'objectiu marcat per a aquest proper curs és la posada en marxa d'intercanvis entre els centres de Formació Professional i consolidar la Sobirania Alimentària com a una part més del currículum més enllà de la presència de Justícia Alimentària als centres educatius. Amb tots aquest ingredients animarem a que les administracions públiques educatives responsables agafin nota per mantenir i facilitar accions com les que ha posat en marxa Justícia Alimentària a diferents centres de les Balears per facilitar a les i els docents poder mantenir el desenvolupament d'aquestes iniciatives arreu del territori.

La trobada més desitjada

El Col·lectiu de Veterinaris Jubilats reprèn amb un dinar de germanor la seva agenda d'activitats després de dos anys d'inactivitat per mor de la pandèmia i amb la mirada posada en el relleu de la presidència, a finals d'any

Tomeu Anguera deixarà la presidència del Col·lectiu de Veterinaris Jubilats a finals d'any. Ho farà després d'un període atípic, el de la pandèmia, que ha trasbalsat tots els plans previstos, deixant-los en 'stand-by', i després de donar continuïtat a l'excursionista feina que realitzà al llarg de molts anys el recordat Francisco Solà. El 31 de maig va ser el dia triat pel retrobament, que es produí amb un dinar de germanor al Restaurant Pesquero de Palma. Va ser una reunió senzilla, però emotiva, en la que es passà revista a tot el succeït en els dos darrers anys i en la que Tomeu Anguera informà del seu comiat al capdavant del col·lectiu, obrint la porta del relleu a col·legiats

més joves. En el transcurs d'aquests mesos es prendrà una decisió, de la que es donarà compte a la junta de govern del Col·legi, i se n'informarà pels canals oficials.

El record dels que ja no hi són, els temes d'actualitat i les vicissituds diàries de cada un durant l'època de la Covid-19, en la que han estat col·lectiu de risc, centraren el gruix de la trobada de maig. Esment especial per a la secció femenina del col·lectiu, vídues en la seva majoria, que amb la seva fidelitat i implicació mantenen viu el record dels que ja no hi són. I que així segueixi per molts d'anys.

Fernando López-Bermejo, el todoterreno de Cort

A Fernando López-Bermejo (Palma, 1959) tan sólo le ha faltado tomar la vara de la alcaldía de Palma o presidir un Pleno municipal a lo largo de sus más de tres décadas de trabajo en el Ayuntamiento de Palma como veterinario municipal. Ha hecho prácticamente de todo desde que aterrizara en Cort, allá a finales de los años 80, gracias a una colaboración social temporal para reforzar la asistencia clínica de la entonces llamada Perrera de Son Reus, porque, como él mismo dice, "los veterinarios de la vieja escuela, como me considero, sabemos un poco de todo y poco de algo en concreto". Llegamos al Bar Tony, en la plaza de Santa Eulàlia de Palma, donde hemos quedado para la entrevista. Son las 10 y media de la mañana. Fer-

nando llama a las camareras por su nombre, pide un zumo de naranja natural y ocupa la última mesa libre. La suerte parece estar de nuestro lado. "Mejor aquí que en mi despacho, que es pequeño", y empieza el repaso a su trayectoria.

Hijo, hermano, padre y marido de médicos, Fernando López-Bermejo optó también por una profesión sanitaria y se licenció en Veterinaria por la Universidad de Zaragoza. Se decidió por esta disciplina porque en Bachillerato le atrajo la rama científica y, sobre todo, porque le vio salidas profesionales. "Mi percepción es que era un oficio multidisciplinar, que tocaba muchos ámbitos, y que tenía futuro", admite. El tiempo no ha podido más que darle la razón. Pesaron también

los ánimos de su grupo de amigos, entre los que se encontraba Joan Aguiló, hijo de don Pep Aguiló, con quien estudió en Zaragoza. "Lo suyo sí que era vocación. Con Don Pep como padre está uno como para dedicarse a otra cosa", bromea. Fernando vivió su primer año universitario con unos amigos de sus padres para marcharse después a un piso de estudiantes. Rememora hoy aquellos años, de los que reconoce guardar muy gratos recuerdos, aunque a la vez le apena haber perdido el contacto con la mayoría de sus amigos de entonces. "Somos incapaces de vernos más, aunque en paralelo sabemos dónde encontrarnos si nos necesitamos. Es ley de vida, supongo".

Si bien es cierto que durante la carrera,

en alguno de aquellos veranos universitarios, pasó por la clínica de las Ramblas de Palma, tras licenciarse Fernando dirigió sus pasos hacia la salud pública empezando a trabajar para una empresa de control de plagas y formándose en sanidad ambiental. A continuación fundó un equipo multidisciplinar junto a otros profesionales sanitarios para empezar a realizar auditorías en establecimientos de hostelería y restauración. Nos situamos en 1987 y sin duda se trata de una acción pionera en el ámbito del control sanitario y la seguridad alimentaria. "Estuve dos años formando parte de un proyecto ambicioso que sirvió para ampliar mi formación universitaria", apunta Fernando, quien poco después, en 1989 'atterizó' por primera vez en el Ayuntamiento de Palma de la mano de Pedro Morell. Se trata de la época de la reestructuración de los servicios veterinarios, que ayuda a explicar lo que vino después. Ese movimiento legislativo pasó a integrar a los antiguos veterinarios titulares en los Servicios Oficiales Veterinarios, dependientes de la Comunidad Autónoma, y en Palma "pasó de haber casi una decena de veterinarios a solo uno: Pedro Morell, que tuvo que lidiar prácticamente solo con todo. Esa escasez de técnicos nos ha obligado a formarnos en muchos campos", resume Fernando, quien prolongó su colaboración hasta 1991, cuando consiguió la plaza de veterinario municipal de Palma.

Desmenuzando sus más de tres décadas en el puesto aparece la nostalgia: "Son más de 30 años trabajando para esta administración, con sus momentos buenos y sus momentos no tan buenos, en los que he tenido que hacer de todo y lo he hecho con responsabilidad. Ello ha generado desgaste pero no frustración, aunque a veces he pensado que igual me habría ido mejor formándome en un solo campo más específico. También he de decir que lo que antes hacía con más decisión, cambia con los años. Ahora, además, hay gente más especializada, que puede darte un mejor respaldo técnico. Ejemplo de ello son las revisiones a los caballos de las galeras. Contamos con un servicio profesionalizadísimo para garantizar el estado de salud de los animales. Me gusta decir que he ejercido de puente entre dos generaciones de veterinarios".

La de las galeras es, precisamente, una de las cuestiones candentes en el día a

>>> Por suerte la sanidad no entiende de siglas en Cort. Se hace poca política con la sanidad, que está alejada de estos movimientos. Lo que es, es. Otro tema es el bienestar animal.

día de Fernando y un tema del que no rehúye. "Hemos trabajado por el bienestar animal en muchos ámbitos desde hace años, ya desde la época de Son Reus, con el centro de recuperación de avifauna, el programa de cría en cautividad del buitre negro o un programa de colaboración que teníamos con Son Dureta por el que se aplicaban las más avanzadas técnicas quirúrgicas en algunos casos, y que cambió con las Leyes. A la importancia del bienestar animal han contribuido el cambio a nivel social, el impulso positivo de los movimientos animalistas y la mayor conciencia política por este asunto. Pero el uso político que siempre se ha hecho de ello ha creado conflictos hasta decir basta. Los toros y las galeras son cuestiones que siempre han estado envueltas en polémica aunque el trabajo veterinario hecho haya sido bueno", defiende. Cuestión bien distinta es la que se da en el ámbito de la sanidad: "Por suerte, la sanidad no en-

tiende de siglas aquí. Se hace poca política con la sanidad. Lo que es, es". A este respecto, el veterinario se muestra crítico con la separación de las áreas de sanidad de las de medio ambiente y bienestar animal que se ha dado en Cort desde 2015. "Ahora Sanidad está con Turismo, Consumo, Justicia Social, Feminismo y LGTBI... francamente no logro entenderlo".

Tras diez años en Son Reus, el veterinario fue trasladado a las oficinas de Cort, donde permanece y donde a lo largo de estos años ha ejercido multitud de tareas como la supervisión sanitaria de las ferias con animales, la campaña municipal de la triquina en colaboración con la Conselleria de Salud; la colaboración con la DG de Salut Pública en materia de vigilancia de zoonosis, especialmente de rabia en las agresiones y ataques de perros; las campañas municipales de control de plagas (aves, ratas, cucarachas...) u otras que llegó a realizar puntualmente como la inspección de los areneros de los parques infantiles de Palma o el control de calidad de las aguas de las playas, entre otras.

Para mantenerse bien, Fernando ha echado mano del deporte, practicando primero natación durante muchos años y conformándose ahora con hacer Pilates y estiramientos. "No sé cuánto me queda, pero sí sé que en 2025 podría jubilarme. Ya se verá. Al menos hasta entonces tengo que estar en forma", sonríe este todoterreno de la profesión antes de despedirse.

Guarderies per a mascotes: seguir les rutines de casa en un altre escenari

A les Illes Balears s'hi poden trobar per internet més d'una vintena de negocis per deixar-hi els animals de companyia quan el propietari no se'n pot fer càrrec durant uns dies. Coneixem un poc quins són els requisits que han de complir i en visitam un d'ells, gestionat per la veterinària Eva Borràs a Sencelles des de fa quinze anys

Na Maria Teresa s'apropa a la vuitantena d'anys i des de fa sis, quan quedà tota sola, conviu amb en Negret, un ca mestís que adoptà per tenir un poc de companyia. L'animal, que viu com un rei, és la seva gran alegria i entreteniment perquè la manté activa (el treu al carrer tres vegades al dia), però també li dóna molta feina i, de vegades, indirectament, li impedeix fer plans perquè no vol deixar-lo tot sol més d'unes hores. Fa tres anys, abans de la pandèmia, quan les seves amigues li proposaren anar de viatge, hagué de cercar una solució per poder acceptar i la trobà en una guarderia (o residència) de cans, a prop d'Algaida. El ca hi romangué cinc dies, ella se'n anà tranquil·la i tot marxà perfectament.

A començaments d'any, en el RIACIB que gestiona el COVIB hi constaven identificades 397.236 mascotes. Aquesta xifra, en combinació amb la població de les Illes Balears (1,2 milions de persones per juny de 2021 segons l'Institut Nacional d'Estadística), **dóna que a la nostra comunitat autònoma hi ha aproximadament una mascota registrada per cada tres persones.** Aquesta proporció fa pensar que el servei que hagué de menester el seu dia na Maria Teresa pugui ser una bona oportunitat de negoci. Però, és així??

NUCLI ZOOLOÒGIC

Per constituir una guarderia o residència per a mascotes és necessari complir una sèrie de requisits. A les Illes Balears, és imprescindible

estar donat d'alta en el Registre de Nuclis Zoològics, un llistat que gestiona la Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural, depenent de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, i que fa referència a aquelles instal·lacions que tenen animals que no són de producció. Així, en aquest registre és obligatori inscriure-hi tots els centres que allotgen col·leccions zoològiques d'animals de fauna salvatge, amb finalitat cinegètica, cultural, recreativa, de reproducció, recuperació, adaptació i conservació. No és necessari, per contra, inscriure-hi els centres d'equitació o similars, els quals únicament han de fer-ho al REGA (Registre d'Explotacions Ramaderes).

Entre els requisits que ha de complir un nucli zoològic, segons

>>> Per desenvolupar aquesta activitat és imprescindible estar donat d'alta en el Registre de Nuclis Zoològics de les Illes Balears, de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, on actualment hi consten 24 establiments com a residències o guarderies per a mascotes a Mallorca.

el Servei de Ramaderia, destaquen "tenir un emplaçament adequat amb dotació dels mitjans adients per a l'aïllament sanitari; unes instal·lacions i equips adequats que permetin el maneig higiènic de l'establiment; dotació d'aigua potable, mitjans per la neteja i la desinfecció del recinte destinat als animals de transport, en cas que s'utilitzi; sistema d'eliminació d'excrements i orina dels animals i sistema de destrucció o eliminació de cadàvers, a més de tenir acreditat l'origen dels animals i portar un llibre de registre".

Com a guarderies o residències per a mascotes, consten actualment en el Registre de Nuclis Zoològics un total de 24 establiments a Mallorca, tot i que es desconeix la darrera data d'actualització d'aquesta llista. Una ràpida recerca per internet confirma la xifra, tot i que la major part dels establiments que apareixen ho fan simplement amb nom, un telèfon de contacte i una localització. Sense més informació desenvolupada en l'època de la societat de la informació.

SON BATLET

Per conèixer-ne de prop un, d'aquests centres, ens desplaçam fins al terme municipal de Sencelles per visitar Son Batlet, una guarderia de cans i moixos gestionada per una veterinària (Eva Borràs), que duu oberta des de 2007. La manescal adquirí la finca (del mateix nom) dos anys abans, el 2005, amb la idea de muntar aquest negoci. Havia detectat aquest nínxol de mercat durant la seva experiència professional per diferents clíniques de Mallorca, després de llicenciar-se, i es llançà a la piscina. Ara admet que tal volta no ho faria per la quantitat de requisits i burocràcia que s'ha de moure per engegar un projecte així. "El requisit més complicat és trobar una ubicació adequada per tenir una guarderia o residència. Un terreny gran, en rústic, amb un projecte previ i una parcel·la condicionada i compatible amb aquesta activitat en el municipi. Jo vaig tenir sort, però costa molt donar les primeres passes", explica Eva Borràs. La finca, de quatre quarterades (uns 28.000 metres quadrats), aïllada

de tota civilització a l'hora que accessible per carretera, es trobava en una localització perfecta. Ara, que està envoltada d'altres habitatges que s'edificaren posteriorment, li costaria un poc més poder començar aquest projecte. "No és cap secret que en el món rural hi ha hagut queixes amb la pagesia, gent que s'ha queixat de les explotacions ramaderes del costat perquè molesta al seu xalet quan els animals hi eren abans. A mi em podria haver passat, però a aquesta zona no hi havia res", explica la veterinària.

Tota vegada arreglada la paperassa institucional, Eva Borràs es formà amb les publicacions d'una associació nord-americana, *American Boarding Kennels* (ABKA), de cura de mascotes, que li serviren de guia per al disseny de les seves instal·lacions. "Vaig seguir al detall el que proposaven i estic satisfeta de les solucions tècniques que em donaren. No canviaria res del que vaig fer", conta avui. Adaptà la casa de Son Batlet per convertir-la en l'oficina-recepció i aixecà una segona edificació, on hi té l'oficina de direcció, el magatzem, una perruqueria, a més d'altres estades secundàries. Son Batlet compta amb una quarantena de caneres (d'entre dos i quatre places cada una) i vint moixeres. També amb una dotzena d'espais exteriors o patis, independents, que permeten que els cans surtin de la canera si així ho desitgen, mentre es neteja cada estada. Ho fan per torns seguint unes rutines diàries. Aquestes rutines comencen a les 8 del dematí, amb l'obertura de les caneres, la neteja, l'oreig dels llits i el berenar. Aquestes tasques es fan per torns i en tres hores, devers les 11 hores, ha d'haver acabat. Més tard, a les 15.30 h, se'ls torna a posar mitja ració de menjar fins al dia següent. "Els animals el que necessiten és tranquil·litat, que és allò que intentam proporcionar", explica Eva, que reforça el missatge de rutina, que és el que han de mirar de trobar els animals, especialment els cans, que no oblidem que passen uns dies allunyats del seu hàbitat, que, evidentment, estranyen. "Si un ca no vol sortir, no surt. Té autonomia dins uns paràmetres de seguretat i benestar que els donam i que prèviament hem transmès als seus propietaris", especifica la veterinària, qui puntualitza que la informació és bàsica. "No ens ha de fer peresa informar la gent del que podem i no podem fer. És clau donar informació i resoldre dubtes abans de que es plantegin amb els animals aquí", diu Eva Borràs, que ja està curada d'espant. No de bades, ha viscut tot tipus de situacions en aquests 15 anys d'activitat, des d'escapismes de cans (un va estar uns dies completament desaparegut), a gent que ha deixat el seu animal oblidat al centre, o propietaris que no saben que el ca ha de d'estar identificat, per posar només alguns exemples. "Són casos excepcionals, però es donen i has d'estar preparat", admet la veterinària.

Actualment, el centre compta amb una directora i quatre operaris, que és gent que, en primer lloc, ha de tenir una afinitat amb animals i que, en aquest cas en concret, li ha d'agradar fer feina a exterior. Els cinc treballen per torns, de dilluns a diumenge, de 8 h a 19.30 h, de mode que els animals mai estan desatesos, i l'horari d'atenció al públic és de dilluns a divendres de 10 h a 18 h, i els dissabtes de 10 h a 14 h. La tipologia de la clientela és variada, des de gent que se'n va de vacances uns dies i no té amb qui deixar l'animal, fins a gent que s'ha de sotmetre a una operació o persones que reformen casa seva. Les èpoques amb més activitat són els mesos estivals (del 15 de juny al 15 de setembre) i les èpoques de Setmana Santa, el mes d'octubre i, especialment, els dies de les vacances de Nadal, que és el punt àlgid per a Son Batlet.

Per a Eva Borràs, el fet de ser veterinària no és per a res determinant a l'hora de gestionar una guarderia d'animals, però pot ajudar perquè, diu, "et dóna certes avantatges, entre les quals destacaria la formació rebuda en quant a seguretat i higiene de les instal·lacions que han d'albergar animals, encara que fossin d'abast, i la capacitat de detectar problemes de salut i discernir quin tipus d'atenció mèdica necessiten". En tot cas, Borràs vol deixar ben clar que a Son Batlet no es fa clínica. "No som competència dels veterinaris. Voler fer alguna acció clínica aquí seria contraproduent perquè no és el servei que donam. Això és una altra activitat i el pot gestionar qualsevol persona", explica, "sempre que ho faci segons la legislació vigent", apunta. Al marge de Son Batlet, el veterinari Toni Duran, propietari d'Exòtics i +, també ofereix aquests serveis. Eva desconeix altres casos de manescals, i de la resta de guarderies o residències que pugui haver a Mallorca, tampoc en sap massa. Ella fa el seu camí, i de moment no li ha anat malament.

Agraïment als veterinaris

Llicenciada en Veterinària per la UAB, Eva Borràs treballà a diferents clíniques de Mallorca en les quals, des del primer moment, detectà la necessitat que demandaven alguns clients de comptar amb un lloc on deixar uns dies les mascotes. Devia ser l'any 1999 o 2000, i la idea s'anà cuinant a foc lent fins que, l'any 2005, decidí comprar els terrenys per iniciar la seva aventura. "Tenc un deute etern amb els companys i les companyes veterinaris ja que el 90% de la meua clientela m'ha vingut gràcies a la recomanació dels col·legues. Estic molt agraïda", reconeix Eva.

Las clínicas como primera línea de detección de problemas de conducta. ¿Aceptáis el reto?

Por Virginia Mª Rueda

Bienvenidos a un nuevo artículo del grupo de medicina del comportamiento y bienestar animal del COVIB. En este artículo queremos centrarnos en cómo es posible detectar primeros indicios de problemas de comportamiento en nuestros pacientes, aun antes de que supongan un problema para las propias familias, y de la importancia de hacerles ser conscientes de ellos.

Como ya se explicó en el número anterior, **los problemas de comportamiento son la principal causa de abandono en los perros y la segunda causa en los gatos**. Dicho así,

alguno podría pensar: claro, es que imagínate tener un perro que es agresivo en casa y ha mordido varias veces a la familia. O un perro que no para de ladrar todo el día cuando está solo en casa y los vecinos ya te van a denunciar. O un gato que vive con una persona mayor y se va orinando por toda la casa, con el riesgo que conlleva para ella.

Efectivamente, todas esas son importantes cuestiones en problemas avanzados que no han sido tratados precozmente, pero que podrían haber tenido un desenlace completamente diferente y más satisfactorio, tanto para el animal como para las familias, de haberse descubierto y tratado antes. ¿Y si ahora pensamos que, en las consultas rutinarias, tenemos el gran poder de detectar estos problemas cuando aún son leves síntomas que acaban de empezar? ¿Cuándo para las familias son simples comportamientos ligeramente molestos y, como tales, los comentan en la consulta de pasada, sin esperar una solución e incluso, algunas veces, sin escuchar ni la respuesta del veterinario? Igual que se nos encienden todas las alarmas cuando nos dicen en una vacuna: es que últimamente come un montón, no paro de rellenarle el bol del agua y, a veces, no me aguanta el pipí antes de salir a pasear; así se nos deberían encender las alarmas cuando nos dicen, por ejemplo: es que a veces me gruñe cuando me siento a su lado en el sofá.

Con esto, queremos hacerlos ver la importancia de la detección temprana de problemas de comportamiento en las consultas diarias, ya sea haciendo preguntas directas como "¿qué tal lleva lo de quedarse solo en casa?" o estando atentos a pequeños co-

mentarios que ellos mismos nos puedan hacer. Pero... ¿cuáles podrían ser esos comentarios a los que estar atentos? Aquí os dejamos una lista inicial:

- Estira de la correa en los paseos.
- Ladra a otros perros/niños/personas/bicicletas en el paseo.
- Me gruñe en diversas situaciones en casa (al tocarlo en el sofá, si me acerco a su camita cuando está descansando, al pasar cerca del plato de comida, ...).
- Se suele quedar llorando cuando me voy de casa / Me lo tengo que llevar a todos lados conmigo porque no se quiere quedar solo.
- Tengo varios gatos en casa y hay uno que siempre está persiguiendo y acosando a otro/s.
- Le encanta jugar a morder nuestros pies o manos.
- No nos hace caso a nada / Lo destroza todo.
- De vez en cuando me encuentro orina/heces del gato en el suelo.

Algunos de estos comportamientos pueden resolverse fácilmente entendiendo su comportamiento y el lenguaje corporal típico de la especie, o modificando el manejo que se le hace al animal (por ejemplo, en los paseos se puede recomendar el uso del arnés (nunca collar de ahorque o de pinchos), una correa más larga (mínimo 1,5-2 metros) y dejarle tiempo para olisquear). Sin embargo, otros comportamientos requieren preguntas que profundicen más en el problema

para poder llegar a un diagnóstico más acertado, ya que la mayoría de síntomas tienen un diagnóstico diferencial amplio.

Es importante ser conscientes de que estos comportamientos pueden derivar en problemas de conducta mucho más graves, o ser consecuencia de un problema médico subyacente, además de que a veces, en algunas enfermedades orgánicas como el hipotiroidismo canino, cambios en el comportamiento son los primeros signos que se pueden observar. Y es igual de importante, o más, hacer ver a las familias que necesitan investigar y empezar a tratar esas conductas cuanto antes para que la resolución sea más posible y satisfactoria, ya sea con consejos actualizados indicados en la propia clínica o derivando a un especialista en medicina del comportamiento. Varios artículos científicos muestran que más de la mitad de los clientes han hecho preguntas sobre el comportamiento de su animal durante alguna consulta, sin embargo, muchos de los veterinarios no le dan importancia o no se sienten capacitados para responderlas adecuadamente.

El comportamiento es uno de los componentes clave que nos demuestra el bienestar que tiene ese animal, por ello es necesario darle la importancia que merece a los problemas o cambios en la conducta de nuestros pacientes y ser capaces, como veterinarios, de darnos cuenta de que ese animal y ese cliente necesitan ayuda y ofrecérsela sin miedo.

El Congrés Veterinari d'Eivissa retorna amb millor salut que mai

Després de dos anys d'absència, la cita, celebrada a mitjans de maig, complí la seva quarta edició amb un programa científic dedicat en exclusiva a la medicina felina

El Congrés Veterinari d'Eivissa ja ha activat el compte enrere per a la seva pròxima edició, que seria la cinquena, l'any que ve, entre el 4 i el 6 de maig. Després de dos anys en 'stand by' a causa de la pandèmia de la Covid (2020 i 2021), el projecte dels veterinaris Joan Riera i Héctor Sosa tornà enguany a la palestra amb un programa científic dedicat a la medicina felina i amb la participació d'uns 80 congressistes, la xifra màxima des de que començà, l'any 2017. El Congrés se celebrà en el Centre de Convencions Hotel Torre del Mar, a Eivissa vila, entre els dies 12 i 14 de maig.

El Congrés d'enguany donà continuïtat a l'edició de 2019, que va ser un monogràfic sobre medicina felina, i aprofundí en aspectes que en aquella edició havien quedat fora de programa. Per això comptà amb ponents de la talla de Marisa Palmero, DVM, Acreditada Medicina Felina AVEPA, Certificada Europea Medicina Felina ESPVS, Especialista en Endoscòpia y CMI (Esp. EaMIS), a més de sòcia i cofundadora de Gattos Centro Clínico Felino; Salva Cervantes, fundador de la Clínica Felina Barcelona, primer hospital 24 hores amb dedicació exclusiva al moix; Yaiza Gómez, coordinadora de la ISFM (Sociedad Internacional de Medicina Felina) i com a veterinària clínica al nord d'Anglaterra i a les Canàries; i Gaspar Soler, responsable del servei d'anestèsia de l'Hospital Veterinari Guadamar-Vetsum.

S'abordaren temes com la insuficiència renal aguda felina, les infeccions bacterianes del tracte urinari en moixos, la dirofilària i la leishmania en el moix, el maneig integral del moix obstruït, entre d'altres. També es féu un repàs a la història de la medicina felina, a les patologies associades a les races felines o a la malaltia renal crònica, entre d'altres, i es tractà l'anestèsia en moixos a través d'una actualització, repassant particularitats i complicacions.

El Congrés comptà amb una vessant més lúdica, amb una oferta d'oci que començà amb el sopar de benvinguda del primer dia; continuà amb una sorpresa musical, que va ser un concert en directe d'un trio de jazz, la segona nit; i finalitzà amb un dinar i festa fi de congrés i sortida en barca, el darrer dia.

El Congrés Veterinari d'Eivissa ha estat possible gràcies al patrocini del COVIB, el Consejo General de Colegios Veterinarios de España, les marques Centauro, CEVA, Purina, Zoetis, Idexx, Boehringer Ingelheim, i la col·laboració dels Col·legis Veterinaris de Santa Cruz de Tenerife i de Las Palmas.

>>> Ponents de la talla de Marisa Palmero, Salva Cervantes, Yaiza Gómez i Gaspar Soler donaren contingut científic a un esdeveniment que enguany assolí el seu rècord de participants, amb 80 congressistes.

Fotos: Muchigraphy.

“Aquest Congrés sorgí gairebé per una aposta... i anam cap a la cinquena edició”

Els veterinaris Héctor Sosa i Joan Riera, coorganitzadors del Congrés, estan satisfets amb el recorregut de la seva ‘aventura’ i es mostren expectants per allò que els depari el futur

Fotos: Muchigraphy.

Joan Riera i Héctor Sosa són els coorganitzadors del Congrés Veterinari d'Eivissa. Es mostren molt satisfets pel fet d'haver pogut tornar a muntar un esdeveniment que sorgí fa sis anys d'una forma un tant atzarosa. “Va ser com una espècie d'aposta quan diguérem a veure si érem capaços de dur a Eivissa en Guillermo Couto... i muntàrem un congrés”, narra en Joan. “Pensàvem que Eivissa tenia un gran potencial com a destinació per dur a terme un congrés i ens llençàrem a l'aventura”, intervé Héctor. “...i anam cap a la cinquena edició”, afegeixen.

Amb una eminència com Couto (DVM, Diplomada pel Col·legi Americà Veterinari de Medicina Interna, Dip ACVIM, amb l'especialitat d'Oncologia) fermat, la resta semblà molt més senzill. En aquella primera edició també hi va prendre part Pachi Clemente. L'èxit assolit aleshores els donà forces per continuar. Héctor pensa que la barreja entre el nivell dels ponents, que fa atractiu el programa, i el fet de que se celebri a Eivissa ha estat fonamental per donar-li continuïtat. Les seves ganes també, òbviament, fins i tot després de la pandèmia. “Intentàrem agafar el fil del darrer congrés, el de 2019, que es dedicà íntegrament a la medicina felina i que va tenir una gran acollida. Pensàvem que, per una part, ens havíem deixat temes interessants fora d'aquella edició i, per altra banda, que aconseguiríem el seguiment d'un notable grup de congressistes, que són fidels a aquesta especialitat”, apunta Joan. I així ha estat, ja que s'ha assolit una inscripció rècord. Els veterinaris refereixen també que “les ganes de la gent a fer coses” després de dos anys de restriccions han pogut tenir una influència positiva. La major part dels congressistes d'enguany procedien de les Balears, però també han vingut veterinaris d'altres indrets, com Andalusia, el Llevant, Canàries o la zona nord d'Espanya.

Héctor i Joan desitgen manifestar públicament que no s'obliden d'una desena de congressistes que han estat fidels des del primer any i que els han espitjat en moments de més incertesa. “Hi ha gent que ens ha animat des dels inicis i això ens ha donat molta força. Aquest Congrés també és seu”, diuen.

Finalment, de cara a la propera edició, els organitzadors estan en converses amb el COVIB per tal de que la implicació de l'entitat col·legial sigui encara major a partir de l'any que ve. “Cercarem eines i solucions per poder fer un Congrés de major entitat però sense perdre l'essència del que volem: un tracte proper i humà, sense grans aglomeracions. Enguany, amb 80 congressistes, pensam que hem estat al límit en aquest sentit. Trobarem una fórmula adient”, asseguren.

>>> Hi ha una desena de congressistes fidels que ens ha animat des dels inicis i això ens ha donat molta força en els moments de més dificultat. Aquest Congrés també és seu.

Foto: Toni Planells.

Comencen les trobades de feina amb els grups amb representació parlamentària

El COVIB ha iniciat una ronda de reunions informatives amb els grups polítics que compten amb representació al Parlament de les Illes Balears. La intenció d'aquestes trobades és transmetre als seus responsables les inquietuds del col·lectiu i anar avançant en qüestions d'actualitat en el nostre àmbit. El paper de la professió veterinària en

polítiques de salut, el concepte 'One Health' i l'IVA veterinari són, entre d'altres, alguns dels temes que han estat damunt la taula. Ciudadanos (Cs), amb el diputat Juan Manuel Gómez Gordiola; i El Pi, Proposta per les Illes, amb Josep Melià, Xisca Mora i Rafel Ballester, han estat les primeres formacions en passar per la seu col·legial.

BREUS

Presentades les al·legacions al Real Decret de Medicaments Veterinaris

El Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya ha presentat una bateria d'al·legacions al Reial decret regulador de la distribució, prescripció, dispensació i ús de medicaments veterinaris davant del Ministeri d'Agricultura. El document remès al Ministeri conté apreciacions procedents dels col·legis provincials, consells autonòmics i associacions del sector, tant d'animals de producció, de companyia com de venda majorista. A Balears es creà un grup de treball específic que després de setmanes de feina traslladà a Madrid les seves puntualitzacions. La Podeu consultar aquí les al·legacions presentades.

BREUS

Avantprojecte de Llei Estatal de Benestar Animal

El grup de treball de Benestar Animal del COVIB va enviar un document al Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya amb les seves al·legacions a l'avantprojecte de Llei Estatal de Benestar Animal perquè poguessin ser incorporades al document definitiu. "El nostre objectiu és aconseguir que es redacti una Llei que basada en els coneixements tècnics i en l'evidència científica, deixant de banda els plantejaments emocionals", referí Alicia Ruiz, integrant del grup de treball i secretària del COVIB.

BREUS

Es prepara un primer curs de primers auxilis en cans de rescat

Una representació del Col·legi es reuní fa setmanes amb la Unitat Canina de Voluntariat de Protecció Civil, coordinat per la Direcció General d'Emergències, per començar a donar forma al curs que organitzarà el COVIB sobre primers auxilis en cans de rescat i que serà impartit pel veterinar Marc Sánchez Grau.

L'enfocament 'One Health', protagonista d'una de les sessions científiques de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears

Ramon Garcia disserta sobre la salut única com a eina imprescindible per assolir una salut pública eficaç i insta el món sanitari a unir forces i coneixements per abordar les malalties que ens afecten

Can Campaner, seu social de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, acollí el passat 7 de juny una de les darreres sessions científiques del curs de la institució abans de l'estiu, una sessió que abordà una de les qüestions amb major transcendència dins el panorama sanitari mundial: l'enfocament *One Health* de la salut. La persona convidada a parlar-ne va ser el veterinari Ramon Garcia, president del COVIB, qui hi va prendre part com a cap del Negociat de zoonosis del Servei de Salut Ambiental de la DG de Salut Pública i Participació. *One Health*, un concepte del qual se'n parla des de fa uns anys, està present en qualsevol taula de gestió i debat de les polítiques de salut pública i ha agafat gran rellevància arran dels esdeveniments que gairebé paralyzaren el món fa dos anys. Amb la seva intervenció, Garcia va voler esmicolar què és *One Health*, en quina situació es troba i quin és el paper que han de jugar els professionals sanitaris en l'abordatge de les malalties que ens afecten.

Garcia va ser introduït pel president de la RAMIB, el Dr. Juan Besalduch Vidal, i presentat pel president honorífic del COVIB, Tomeu Anguera, que el seu dia dirigí la Reial Acadèmia i que destacà la trajectòria del ponent, a qui coneix bé, en una detallada exposició. "Estam preparats el sistema sanitari, les professions sanitàries i la societat per al canvi de paradigma que s'està donant en el món, amb aquesta interrelació entre persones, animals i medi ambient?", es qüestionà Ramon Garcia després de fer una breu introducció sobre el virus SARS-CoV-2, el seu origen, la transmissió i les devastadores conseqüències mundials que ha tingut. Definí el *One Health* com "l'enfocament integrat i unificador de la salut que pretén equilibrar i optimitzar de forma sostenible la salut de les persones, els animals i els ecosistemes, per a la qual cosa mobilitza a múltiples sectors, disciplines i comunitats per treballar junts, fomentar el benestar i fer front a les amenaces a la salut i als ecosistemes", apuntà que s'ha d'estar preparat per la "multidisciplinarietat" i començà a dissertar sobre les malalties zoonòtiques,

els factors relacionats amb la seva emergència i reemergència o les malalties transmeses per vectors, entre altres qüestions. Es referí Garcia també als canvis demogràfics, els canvis de la producció alimentària o els canvis ambientals com a factors fonamentals a l'hora d'explicar l'entrada en escena d'aquest nou paradigma.

Ramon Garcia, que es serví de d'una quarantena de diapositives per acompanyar la seva allocució, acabà parlant de dos exemples de *One Health*, com la ràbia i de la Febre del Nil Occidental, i del futur (Pla Nacional de Salut i Medi Ambient, Declaració de Saragossa...), on comparà amb esperit crític les declaracions i propostes amb la realitat existent. La sessió, d'uns 50 minuts de durada, finalitzà amb un debat col·loqui en el que l'auditori plantejà algunes qüestions, donà el seu punt de vista i felicità el ponent per la seva xerrada.

Veterinària Costitx

*Voleu que els vostres col·legues coneguin com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **veterinària**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org*

La il·lusió de na Neus era tan potent i el seu convenciment tan fort, que ni per partida doble varen ser capaços de llevar-li la idea. No podia projectar una clínica veterinària en un espai tan petit, li deien aquells homes des de l'experiència. Però la realitat posterior ha demostrat que a aquells dos senyors, que segurament en sabien molt del seu àmbit professional, els faltà creure en la fe de la seva clienta. Perquè ella finalment se sortí amb la seva. Parlem de na Mª Neus Sabater (Costitx, 1990) i de la seva clínica, Veterinària Costitx, oberta fa poc més de tres anys a un petit local situat al costat de la plaça de l'Església del poble, del seu poble, on li digueren que no seria possible. Dirigir una clínica veterinària pròpia era el seu somni des de ben petita, quan havia d'anar fins a Sineu o Ruberts perquè el manescal atengués la seva cussa, i en aquesta direcció encaminà les seves passes... fins aconseguir-ho.

Llicenciada en Veterinària per la Universitat Autònoma de Barcelona, na Neus

amassà experiència a Balmes fent urgències clíniques mentre anà mastegant el seu projecte vital. Després d'un pas de mig any per Alaró, arribà el moment de 'volar'. No li resultà senzill trobar un local buit a Costitx, i el que trobà, una cotxeria "abandonadíssima", la posà a prova. Primer hagué de fer de detectiu per localitzar el propietari, per a la qual cosa tirà de padrins i de boca a boca per acabar trobant-lo a Palma. Acordà els termes del lloguer i féu l'obra. Després arribaren les dificultats d'espai: ella volia incloure dues consultes, ca i moix, a la clínica, cosa a la qual els arquitectes s'oposaren per impossible. La seva insistència i el suport de la seva família li acabaren donant la raó i Veterinària Costitx obrí les portes el 25 de febrer de 2019. Tres anys i mig després, pandèmia mitjan, no només s'ha consolidat sinó que ha crescut. En aquest temps ha incorporat una ATV, Laura Servalls, i aquest estiu començarà a treballar-hi una segona veterinària. "He estat un

FITXA

Nom: Veterinària Costitx.

Titular: Neus Sabater Jofre.

Adreça: Carrer Major, 5. Costitx.

Web: www.cvcostitx.com

E-Mail: info@cvcostitx.com

Obert des de: Febrer de 2019.

Equip humà que conforma la clínica: Una veterinària i una auxiliar. A punt d'entrar a treballar una segona veterinària.

Serveis: Medicina interna, *Gold Treat*, acupuntura, cirurgia, nutrició, ecografia, medicina preventiva.

any i mig per trobar una persona que volgués incorporar-se al nostre equip. Em pensava que hauria major demanda de feina, però no", explica contrariada.

Veterinària Costitx consta d'una recepció amb una petita zona comercial, "amb dos o tres marques d'alimentació més específiques, perquè treballem aspectes més puntuals de la nutrició", apunta. A través d'una rampa s'accedeix al passadís-espai comú, des d'on s'entra a les consultes específiques de cans i moixos, la sala d'ecografies, al quiròfan i a una petita zona d'hospitalització que li agradaria ampliar. A la part de darrere hi ha un magatzem i un bany. "Estam acostumades a fer feina en aquest espai i ens hi sentim bé. Treballem la medicina convencional, però també altres àrees que són manco habituals en una clínica de poble com pot ser aquesta, com l'acupuntura i la nutrició. Hem trobat aquest nínxol de feina i si bé al començament, quan treballava tota sola,

només venia gent de Costitx, aquesta diferenciació ha fet que haguem ampliat clientela procedent d'altres indrets", explica Neus davant l'assentiment de na Laura. L'ATV s'incorporà per setembre de 2020 després d'una temporada llarga allunyada de la feina per motius familiars. "La coneixia del poble i sabia que havia fet feina d'auxiliar. Un dia vaig haver de menester ajuda a una cesària complicada i vaig poder comptar amb ella", explica la veterinària. "I des d'aleshores aquí estam", afegeix.

El seu discurs desprèn ambició en tot moment, però la veterinària manté els peus a terra. "Som conscient de les limitacions que ens dona aquest espai, però sabem què volem i a la mínima que poguem, mirarem d'ampliar. No volem ni dues clíniques ni partir de Costitx. Esperarem el nostre moment", avança.

Veterinària Costitx obri de dilluns a divendres, de 10 h a 13.30 h i de 16 h a 19.30 h, excepte els dijous horabaixa, que té tancat; i també els dissabtes dematí. No fa urgències i funciona amb cita prèvia, que és una forma pràctica de treballar,

tant per al client, estalviant esperes, com per al manescal. Durant tota la visita no passa desapercebuda la companyia de

'Bills', un cadell Saluki, que un criador portà un dia a la clínica per una malformació i que acabà quedant amb elles.

Llet de pasturatge una possibilitat per a la Llet produïda a Menorca

En els darrers anys han anat apareixent al mercat espanyol marques de llet i de productes lactis amb etiquetes en les que s'indica "Llet de pasturatge o "Llet de pastura", seguint una tendència que des de fa anys s'estén per altres països europeus.

La inclusió a l'etiquetatge dels termes "Llet de pasturatge o Llet de pastura", en principi, no està regulada ni es correspon amb la denominació legal establerta per l' Organització Comuna de Mercats (OCM) en el sector de la llet i dels productes lactis. Ara bé, complint requisits reglamentaris, entre els que s'inclou la indicació dels dies anuals de pastura, sí que hi pot figurar informació voluntària relativa al maneig i a l' alimentació dels animals, com és el tipus de maneig ("pasturatge o pastura

A més, hi ha evidències que la llet produïda a partir d'una alimentació basada en farratge verd té efectes positius en el

>>> A Menorca, la producció lletera és genuïnament extensiva, basada en la pastura i en la producció endògena de farratges. El tamany de les seves guardes és superior a les 50 vaques per explotació.

perfil lipídic i en la concentració de carotens de la llet, i que la pastura millora el benestar i la salut dels animals.

Les marques que han començat la comercialització de productes amb aquesta indicació ho fan amparades en entitats certificadores privades, en base a plecs de condicions propis i, en molts casos, associant-ho a la certificació de "benestar animal", amb la finalitat de donar més valor afegit al producte.

Per exemple, en el cas de la certificadora AENOR es demana que perquè una explotació pugui certificar la seva producció com a "llet de pasturatge" tingui una baixa càrrega ramadera (2,5 vaques/Ha, com a màxim), que l'alimentació del bestiar estigui basada en un alt percentatge de farratge (55%) produït majoritàriament a la pròpia explotació, i que els animals en producció, pasturin un mínim de 150 dies a l'any i de 5 hores al dia.

És un fet conegut que en els darrers vint anys s'ha produït un procés d'intensificació de la producció lletera a tot Europa per tal de rendibilitzar les explotacions. Així ha estat en el cas de Mallorca, on la tendència ha estat créixer en número d'animals incrementant la productivitat per vaca. Així i tot, aquest increment de la productivitat s'ha aconseguit gràcies a la producció de la major part dels farratges a les explotacions. En el cas de Menorca, la producció lletera és genuïnament extensiva, basada en la pastura i en la producció endògena de farratges. El tamany de les seves guardes és superior a les 50 vaques per explotació, amb una superfície per UBM de les més elevades d'Espanya, que ha permès fins ara un model específic de producció mantenint valors ambientals i socials que es sustenten amb l'esforç econòmic de les explotacions.

El sector està travessant actualment una profunda crisi, agreujada avui per l'escalada dels preus energètics i la sequera, que ha tingut un fort impacte al camp i en què la majoria de les finques ha entrat en un procés de reajustament per poder subsistir. Aquest fet implica, per una banda, la reducció de la cabanya ramadera, agreujant la tendència que ja arrossega des de fa anys, i, per una altra, la pèrdua dels valors ambientals i socials que sustenta cada explotació.

La producció lletera a Menorca té avui un pes enorme en el conjunt del sector lacti de les Illes Balears, representant ja el 80 per cent dels gairebé 70 milions de llet produïts a les illes, degut al progressiu abandonament d'aquesta activitat ramadera a la resta de les illes.

Tenint en compte que a Menorca el 90% de la superfície agrària està dedicada a la ramaderia, i que la llet que es produeix té també com a destí la seva transformació en formatge, senten l'oportunitat de diferenciació i de valor afegit incorporar la indicació de "pastura" o "pasturatge" en l'etiquetatge de la llet o d'altres productes lactis com el formatge, produïda a les explotacions de Menorca que respecten aquest criteri.

MARTÍ QUES

Laboratori de Lactologia SEMILLA

La viruela del mono entra en escena

Las personas infectadas con la viruela del mono deben evitar todo contacto con mamíferos domésticos, en particular con roedores, debido a la posibilidad de transmisión persona-animal

En mayo, el Reino Unido comunicó el primer caso importado de viruela del mono (MPX) en una persona procedente de África. Tras varios casos más, sin relación epidemiológica entre ellos, el número de notificaciones y de zonas con personas infectadas ha ido creciendo. En Baleares, el Servicio de Epidemiología del Govern ha confirmado (hasta el momento de cierre de esta revista) más de una veintena de casos. La viruela del mono es una enfermedad causada por un virus (*Orthopoxvirus*) endémico de zonas selváticas del continente africano, donde varios mamíferos pueden transmitirla al ser humano. La forma más común de contagio suele ser a través de los líquidos corporales del portador del virus, aunque en algunos casos se puede transmitir a través de gotas de saliva.

Las autoridades competentes de salud pública trabajan conjuntamente y comparten la información de los casos humanos que tengan mascotas a su cargo, con los servicios veterinarios oficiales competentes, para evaluar conjuntamente la conveniencia y las posibilidades existentes para realizar su aislamiento y, en su caso, las pruebas necesarias (PCR) a las mascotas. Las personas infectadas con la viruela del mono deben evitar todo contacto con mamíferos domésticos, en particular con roedores (ratones, ratas, hámsters, gerbos, cobayas, ardillas, etc.), debido a la posibilidad de transmisión persona-animal durante un periodo equivalente al periodo máximo de transmisibilidad del virus, es decir, desde el inicio de síntomas hasta su desaparición.

Los animales que hayan estado en contacto estrecho con casos humanos confirmados, deberán permanecer en aislamiento durante el periodo máximo de incubación de la enfermedad, que está descrito para humanos (en todos los casos, durante un período mínimo de 21 días), a contar desde su último contacto con la persona enferma o desde que se haya producido la curación de ésta.

BREUS

EL I CONGRESO INTERNACIONAL DE SANIDAD Y BIENESTAR ANIMAL TENDRÁ LUGAR EN LEÓN

El Rectorado de la Universidad de León acogerá el I Congreso Internacional de Sanidad y Bienestar Animal los días 15, 16 y 17 de septiembre, organizado por el Consejo General de Colegios de Veterinarios de España, tras la fusión del Congreso Nacional de Sanidad Animal y la Conferencia sobre Veterinaria y Bienestar Animal. Durante tres jornadas, se reunirán expertos de reconocido prestigio para tratar aspectos científico-técnicos sobre sanidad y bienestar animal.

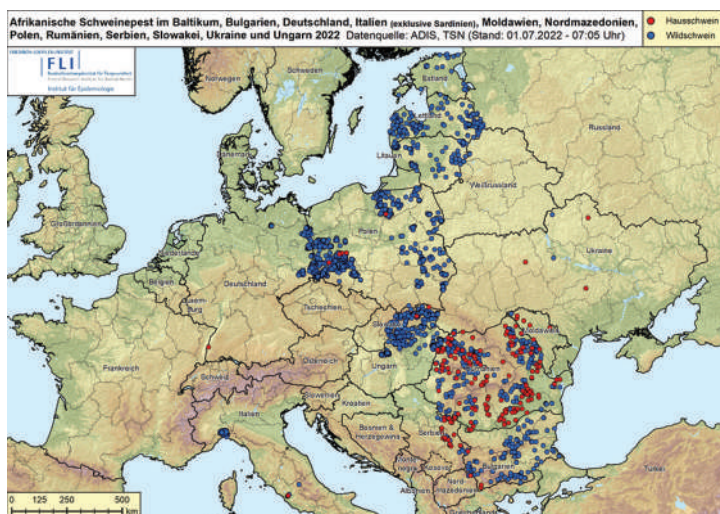
BUENA CIFRA DE AFILIADOS A LA SEGURIDAD SOCIAL DEL EMPLEO VETERINARIO

Según los últimos datos de afiliaciones a la Seguridad Social relativos al mes de junio de 2022, facilitados por el Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones, el empleo veterinario ha continuado con su buena tendencia, cerrando la primera mitad de año en positivo, con 29.748 afiliados a la Seguridad Social. Estas cifras reflejan una subida en el número de veterinarios afiliados en junio de 1.339, en comparación con el mes de junio de 2021.

RECONOCIMIENTO AL COVIB DEL CONSEJO ANDALUZ DE COLEGIOS VETERINARIOS

El Consejo Andaluz de Colegios Veterinarios celebró recientemente su 25 aniversario con un acto conmemorativo que tuvo lugar a mediados de mayo en Sevilla en el que tomaron parte unas 200 personas. A destacar la mención que su presidente, Fidel Astudillo, hizo del COVIB durante su parlamento institucional a raíz de la cooperación y buen entendimiento que desde siempre se ha producido entre ambas instituciones. El presidente del Colegio, Ramon Garcia, fue uno de los invitados al acto.

PESTE PORCINA

Hausschwein (cerdo). Wildschwein (jabalí).

ALEMANIA DECLARA DOS NUEVOS FOCOS

El Ministerio Federal de Alimentación y Agricultura de Alemania ha informado de la detección de Peste Porcina Africana (PPA) en dos rebaños de cerdos domésticos en dos zonas del país, una de ellas en las proximidades de la frontera con los Países Bajos. No se ha detectado ninguna relación epidemiológica entre ambos focos. Este nuevo salto demuestra la capacidad de diseminación a larga distancia del virus de la PPA, pudiendo afectar de forma repentina a zonas distantes de las zonas afectadas y libres de la enfermedad, lo que supone un riesgo significativo para otros EEMM libres, como es el caso de España. El primer caso confirmado de Peste Porcina Africana en un jabalí en Alemania se notificó el 10 de septiembre de 2020. Actualmente se superan los cuatro mil casos. En Francia, ante la progresión del virus y la aparición de casos cerca de las fronteras, el Ministerio de Agricultura ha lanzado una nueva campaña de comunicación para concienciar a profesionales, cazadores, transportistas, viajeros... sobre la situación. Aunque hoy Francia está completamente libre de peste porcina africana, su llegada puede tener graves consecuencias económicas para el país.

PRESENTAT PER MEMVET - CENTRE DE REFERÈNCIA VETERINÀRIA

**Carlos Ros (Ldo. Vet, MRVCS, Dip. ECVN, Especialista Europeo en Neurología),
Alejandra García de Carellán Mateo (Lda Vet, MRCVS, Dip. ECVA, Especialista
Europea en Anestesia y Analgesia), María Descalzo (Lda Vet, MRCVS)**

Se refiere a Memvet una Bóxer hembra entera de 4 meses, con historia de fiebre y molestias intermitentes en la región lumbar que en las últimas semanas ha evolucionado a debilidad de las extremidades posteriores. No hay historia de traumatismo. Se realiza radiografía lateral de la columna lumbar.

1. ¿Qué se observa en la radiografía? ¿Cuál es el diagnóstico presuntivo?**2. ¿Cuál sería el protocolo diagnóstico y tratamiento?**

cas clínic. resolució

En la radiografía de columna lumbar lateral (foto n°1), se observa un colapso del espacio intervertebral L4-L5, con ligera subluxación vertebral, sin lisis evidente de las epífisis vertebrales. Estos hallazgos pueden ser compatibles con signos radiológicos iniciales (<2 semanas) de discoespondilitis. Los signos radiológicos

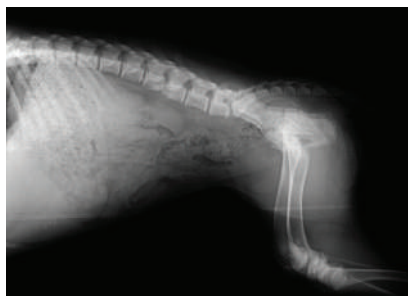

Foto n° 1.

típicos (lisis de las epífisis vertebrales de las vértebras adyacentes al disco afectado, proliferación ósea variable y esclerosis de las epífisis) pueden tardar en aparecer hasta 4 semanas desde el inicio de la sintomatología clínica.

Las discoespondilitis son infecciones de las epífisis vertebrales y del disco intervertebral. El origen puede ser: diseminación hematogénica, migración de cuerpo extraño o iatrogénico. La sintomatología clínica es variable: hiperestesia, fiebre, letargia, disminución de apetito, hasta signos neurológicos compatibles con mielopatía.

PRUEBAS DIAGNÓSTICAS

Hemograma, bioquímica sérica, proteína C-reactiva, radiografías torácicas, ecografía abdominal, urianálisis, ecocardiografía, radiografías de toda la columna vertebral, tomografía computarizada (TC) o resonancia magnética (RM) de la región afectada, cultivos bacterianos y fúngicos (de sangre, orina y disco intervertebral -si se puede-). En caso de que hubiera más casos recién

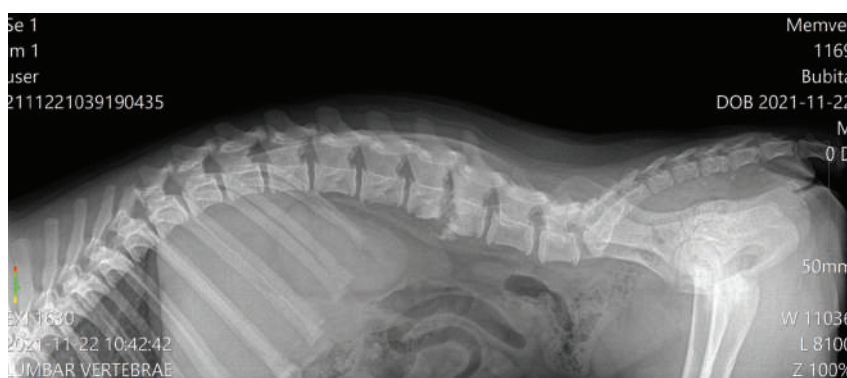

Foto n° 2.

tes de discoespondilitis, se recomienda realizar serología de *Brucella canis*.

Los hallazgos típicos de pacientes con discoespondilitis son: leucocitosis neutrofilica, elevación de la proteína C-reactiva, material hipoeoico ventral al disco afectado y pérdida del artefacto de reverberación en la ecografía de la musculatura sublumbar. Con la ecocardiografía se descarta la presencia de endocarditis. El urianálisis puede revelar en ocasiones la presencia de infección. Los cultivos de orina y sangre tienen una sensibilidad variable, pero se suele identificar el agente infeccioso en el 50% de los casos. El cultivo de disco intervertebral (muestra guiada por ecografía, TAC, fluoroscopia u obtenida quirúrgicamente) tiene mucha mayor sensibilidad. Las pruebas de imagen avanzada (TC y RM) son ideales para el diagnóstico de discoespondilitis.

TRATAMIENTO

El tratamiento se realizará en función de los resultados obtenidos en las pruebas, la gravedad de la sintomatología y la reserva del paciente. El tratamiento conservador consiste en la administración de antibióticos o antifúngicos, analgesia y reposo estricto. El tratamiento quirúrgico está indicado cuando la sintomatología

clínica sea grave (déficits neurológicos graves, presencia de empiema o inestabilidad vertebral), consistente en laminectomía, extracción del material extradural compresivo, lavados y/o estabilización vertebral.

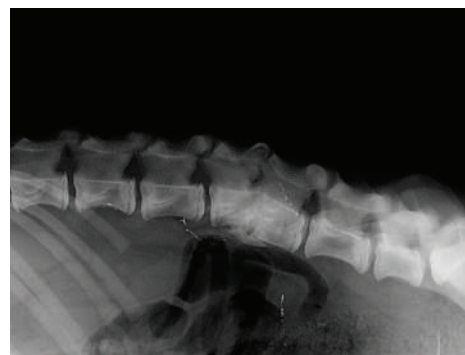

Foto n° 3.

Es importante considerar que los hallazgos radiológicos/TC suelen empeorar durante las primeras semanas a pesar del inicio de tratamiento (foto n°2), pudiéndose observar más lisis ósea. Existe controversia respecto a la duración del tratamiento médico, aunque en general suele ser de larga duración (meses) y se decide parar cuando no haya signos de infección activa con fusión vertebral en las radiografías de seguimiento (foto n°3).

COL-LEGIATS

ALTES

1077 - Amalia Duel de Juan

Des de l'1 d'abril de 2022

1310 - Eva Ramón Sánchez-Puga

Des de l'1 d'abril de 2022

1311 - Delia Sánchez Müller-Magg

Des de l'1 d'abril de 2022

1312 - Paula Sintes Barber

Des de l'1 d'abril de 2022

696 - Marta Matilló Ayats

Des de l'1 de maig de 2022

1313 - Claudia Camilla Isabella**Strassburg Frewin**

Des de l'1 de maig de 2022

1314 - Antonia Amengual Mesquida

Des de l'1 de juny de 2022

1315 - Natalia Fca. Solorza Valenzuela

Des de l'1 de juny de 2022

1316 - Elba del Pino Venticinque Peña

Des de l'1 de juny de 2022

BAIXES

1253 - María Josefina Rodríguez Amaya

Des del 25 de març de 2022

1052 - Jonathan Diego García Quintana

Des del 31 de març de 2022

1145 - Irene Gayá Vilar

Des de l'11 d'abril de 2022

1212 - Tatiana Delgado Muñiz

Des del 12 d'abril de 2022

1234 - Alejandro Ocete Expósito

Des del 5 de maig de 2022

1308 - Álvaro Daniel Quintana Perera

Des del 9 de maig de 2022

911 - Juan Salom Morell

Des del 30 d'abril de 2022

CENTRES VETERINARIS

ALTES

Emavetexotic

Des del 7 de març de 2022

C/ José Vargas Ponce, 29 - Palma

Titulars: **Emanuela Renga****Claudio Porrilli (no veterinari)**

BAIXES

Pets & Friends

Des del 28 de febrero de 2022

Camí de Son Rapinya, 8 - Palma

Titular: **L. Campins Oliver (no veterinari)**Dtor. facultatiu: **Mª J. Enriquez Payeras****Vilazoo Veterinaris**

Des del 31 de maig de 2022

Plaça Mayor, 2 - Can Picafort

Titulars: **Catalina Serra Bisquerra****Amparo Ortúñez Navarro**

Arriben al Col·legi les 'estructures arbòries' d'Ángel Gómez

Ángel Gómez Jiménez (Madrid, 1953) ha cedit una de les seves estructures arbòries al Col·legi, on ha estat exposada durant el segon trimestre de l'any. L'artista, format en el disseny i l'estilisme, es va iniciar a la pintura i dibuix a l'Estudi de Paco Piñuelas, i va estudiar al Taller de Pintura i Gravats de Rosa Biadiú, a Madrid. És dissenyador de moda, teatre, TV, pintor, dibuixant i gravador sobre paper i tela.

Al marge d'haver exercit com a dissenyador de vestuari per a companyies de dansa i realitzat diferents treballs a altres camps, ha participat en infinitat d'exposicions. La seva obra es troba a col·leccions particulars.

Sobre la sèrie a la qual pertany el quadre que s'ha exposat al COVIB, l'artista apunta que "plasmava la meua personalíssima visió del món que ens envolta, centrant-me especialment en les manifestacions de la natura, en aquest cas arbres, analitzant cadascun dels seus elements constitutius, siguin branques, fulles, o tronc, com a parts d'un immens puzzle".

ART AL COVIB

Disfruta de un renting completo y flexible con tu seguro de coche.

Desde hoy, nuestros profesionales sanitarios tendrán la oportunidad de disfrutar, con su seguro de coche, de un producto innovador de renting.

Infórmate | 900 82 20 82
en: | www.amaseguros.com

Servicio prestado por ALD Automotive

A.M.A. PALMA DE MALLORCA Barón de Pinopar, 10 Tel. 971 71 49 82 pmallorca@amaseguros.com

LA MUTUA DE LOS PROFESIONALES SANITARIOS

www.amaseguros.com

971 71 49 82 / 913 43 47 00

Síguenos en

y en nuestra APP